

לכבוד,
עדי סופר תאני
מנכ"לית פייסבוק בישראל

הנדון: הסתה לאלימות נגד עיתונאים ברשת ווטסאפ

מתקפות על מוסד התקשורת אינן תופעה חדשה ולרוב הן נתפסות כביקורת לגיטימית במסגרת חופש הביטוי. אלא, שבימים האחרונים התגברה באופן משמעותי ומסוכן תופעת ההסתה הקונקרטיה לאלימות נגד עיתונאים וכלי תקשורת. עיתונאיות ועיתונאים הפכו מטרה עד כדי כך שהמעסיקים שלהם נאלצו להצמיד לכמה מהם אבטחה אישית. עיתונאים קיבלו איומים ממשיים על חייהם ועל חיי משפחתם, אחדים מהם אף הגישו תלונות במשטרה, ואחד המאיימים אף נעצר לחקירה פלילית. אין צורך להסביר עד כמה איומים ישירים על עיתונאים מאיימים על המרקם הדמוקרטי של מדינת ישראל ועל היכולת של התקשורת הישראלית למלא נאמנה את תפקידה.

סרטונים, פוסטים וראיונות של מובילי דעה הקושרים בין עיתונאים לבין ארגוני טרור או אויבים אחרים של מדינת ישראל, שבנסיבות אחרות כשלעצמם אולי נתפסו כעניין לא מאיים, מתפרשים בקבוצות פייסבוק סגורות מסוימות ובקבוצות ווטסאפ קיצוניות כחלק משרשרת פעולה שסופה אלימות.

לתפיסתנו, מדובר באלימות שתחילתה בפלטפורמות הרשתות החברתיות הגלויות - פייסבוק, טוויטר ואינסטגרם והיא ממשיכה באמצעות האפליקציות למסרים ישירים - בעיקר קבוצות ווטסאפ וטלגרם וכן בקבוצות פייסבוק סגורות - ומגיעה לכדי הסתה ישירה לפגיעה בעיתונאים שסופה בפגיעות פיזיות.

בימים האחרונים התקצר באופן משמעותי המרחק בין מילים למעשים, ובין אמירות ביקורתיות החוסות בצל חופש הביטוי, שאנו בשגרה מנסים להגן עליהן ככל יכולתנו, לבין איומים מוחשיים והסתה לאלימות. יש לצפות שפייסבוק תהיה מודעת להתפתחויות האלה ולמופעים שלהן במרחב הממשי, ותנקוט את הצעדים הנדרשים כדי לסייע למנוע אותן. נדגיש כי תכנים אלה נוגדים באופן ישיר את כללי הקהילה של פייסבוק ואת כללי השימוש של ווטסאפ.

מצורפת דוגמה מאתמול של מסר שעבר בקבוצות ווטסאפ ולפחות כמה עשרות אנשים נחשפו אליו. המפיץ הוא האוואטר 'אליז' אביב' המשנה את שמו מידי פעם. הוא פועל בפייסבוק, טוויטר ובקבוצות ווטסאפ וניתן להצביע על כמה עשרות חשבונות המשויכים לו (דבר שהוא כשלעצמו אסור לפי כללי הקהילה של פייסבוק). בתמונה המצורפת הוא מפיץ את כרזת תמונות אנשי התקשורת בליווי הכותרת

"היעדים הבאים של צה"ל", ומיד לאחר מכן תמונות של גופות בלווייה בעזה. השילוב בין התמונות אינו מקרי והתגובה אליהן מעידה שההסתה אפקטיבית.

אנחנו מבקשות:

- לזהות את הגורמים המסיתים שלעתים קרובות מתחבאים מאחורי אוואטרים ושמות בדויים ולאחר את מנהלי הקבוצות שבהן מועברים מסרים של הסתה קונקרטי לאלומות נגד עיתונאים.
- להסיר תכנים, לחסום משתמשים ולסגור קבוצות שיש בהם הסתה קונקרטי לאלומות נגד עיתונאים.
- לפתוח באופן מיידי מוקד חירום שיפעל ויתן מענה 24 שעות ביממה לבקשות הסרה וסגירת קבוצות. העובדה שמדובר בקבלת החלטות שמתנהלת מחוץ לישראל יוצרת פער מסוכן בין ההתראות שלנו לבין הטיפול בהן.
- להגביל חשבונות של משפיעני רשת ודמויות פוליטיות שמסיתות באופן ישיר וממוקד נגד עיתונאים. זיהינו שיש מספר נמוך יחסית של דמויות וגופים שמשחקים תפקיד לא פרופורציונלי בייצור המסרים של הסתה לאלומות ומתקפות על עיתונאים. יש לאכוף כללים דוקא כשמדובר במשתמשים בעלי השפעה, לתעדף החלטות מהירות יותר כשמדובר בעבריינים חוזרים ולהחמיר את הסנקציות לגבי "מפיצי על" של מידע כזה.

אנו נמצאים בשעת חירום אזרחית, שמעטות כמוה חווינו בעשורים האחרונים. אי הבנה של המתרחש עלולה, חלילה, להוביל לתוצאות קשות.

אנו לשירותך בכל עניין,

ד"ר תהילה שוורץ אלטשולר
ראש התוכנית לדמוקרטיה בעידן המידע
המכון הישראלי לדמוקרטיה

ענת סרגוסטי
אחראית חופש עיתונות
ארגון העיתונאים